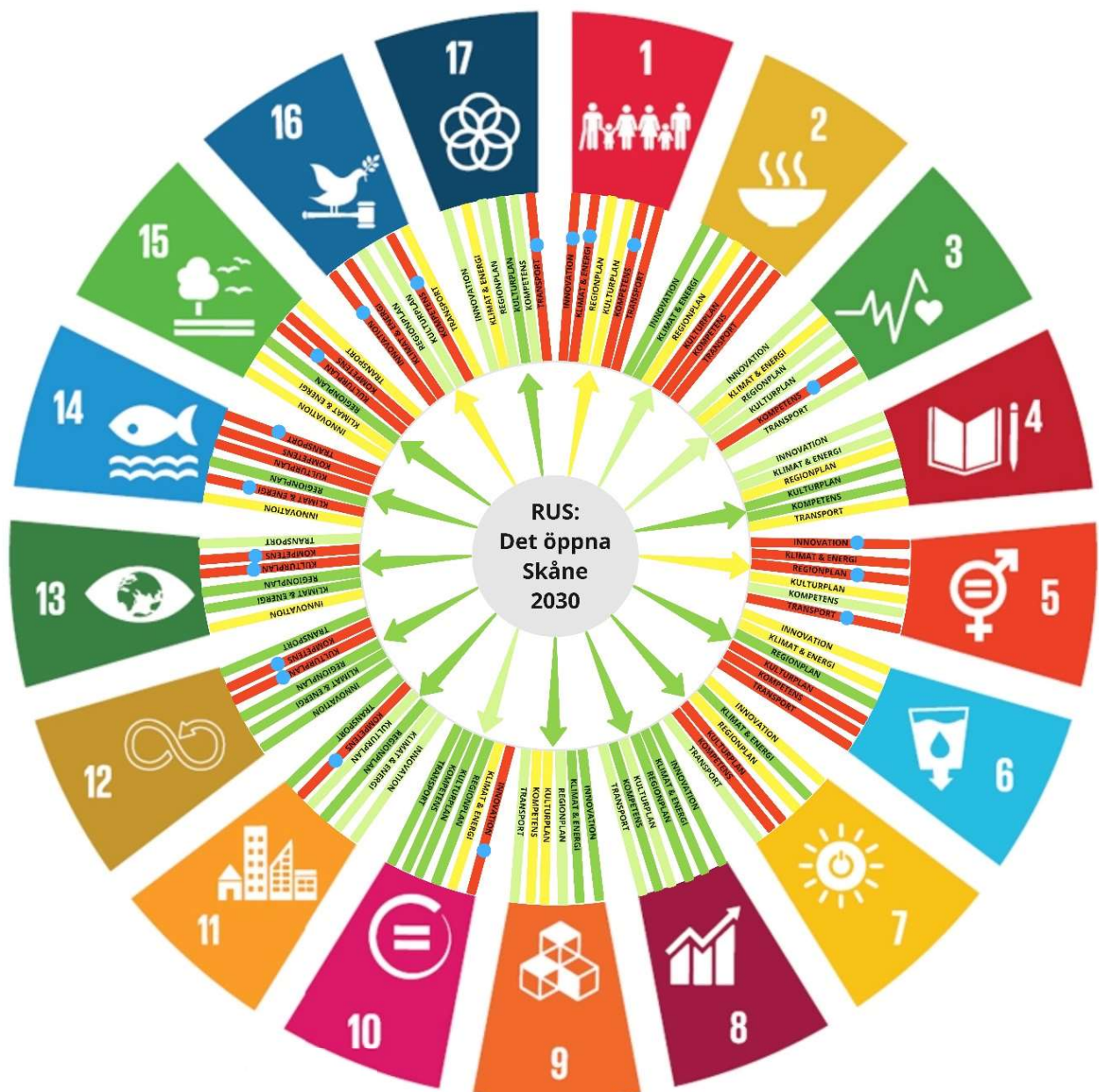

Målanalys

Region Skåne och Agenda 2030

En målanalys av kopplingarna mellan Agenda 2030, den regionala utvecklingsstrategin och områdesstrategier.

Sammanfattning

Inom ramen för Region Skånes utvecklingsarbete – Vägar till hållbar utveckling (VHU) har Ramboll genomfört en målanalys av den regionala utvecklingsstrategin (RUS) och sex områdesstrategier i Region Skåne. Syftet med målanalysen är att den ska öka kunskap och förståelse i vilken grad RUS och områdesstrategier bidrar till Agenda 2030 samt om det finns områden som kan stärkas för att den regionala utvecklingen i Skåne ytterligare ska bidra till agendan.

Analysen bygger på en textanalys av hur strategierna relaterar till Agenda 2030 genom att särskilt belysa de 17 globala målen, 169 delmålen och ett antal principer ur Agenda 2030. Analysen tar fasta på hur målen och ambitionerna beskrivs i RUS och i områdesstrategierna och inte det som görs i verksamheten eller de behov som finns i Skåne utifrån olika aspekter av Agenda 2030.

Sammantaget visar analysen att strategierna har goda förutsättningar att i hög grad bidra till Agenda 2030, förutsatt att strategierna realiserar i praktiken. De flesta övergripande målbeskrivningar för RUS och flera av områdesstrategierna belyser olika dimensioner av hållbar utveckling och det finns i vissa av strategierna uttalade kopplingar till Agenda 2030. Exempelvis är RUS enligt analysen kopplad till samtliga 17 globala mål, 97 delmål och flera viktiga principer ur Agenda 2030.

Sammanfattningsvis finns det ett antal områden som den regionala utvecklingen i Skåne kan stärka för att ytterligare bidra till Agenda 2030:

- Synliggöra och identifiera målkonflikter och synergier mellan olika dimensioner av hållbar utveckling och hur de kan hanteras/nyttjas i strategierna.
- Belysa på vilket sätt den regionala utvecklingen bidrar till en hållbar utveckling globalt.
- Belysa på vilket sätt den regionala utvecklingen bidrar till hållbara ekosystem och biologisk mångfald på land och i hav.
- Inkludera social hållbarhet (exempelvis jämställdhet, jämlikhet och inkludering) i vissa av RUS visionsmål och mer konkret i flera av områdesstrategierna.

Med utgångspunkt i dessa områden lämnar Ramboll ett antal rekommendationer för det fortsatta arbetet:

Agenda 2030 är en globalt överenskommen konkretisering av vad en hållbar värld innebär. Hållbar utveckling bör därför likställas med Agenda 2030 på global, nationell, regional och lokal nivå. I regionens övergripande styrdokument bör det framgå att övergripande mål om Hållbar utveckling i hela Skåne är ett mål som ska bidra till Agenda 2030.

Det övergripande målet med Agenda 2030 är att uppnå en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Av analyserna framgår att vissa dimensioner av hållbar utveckling lyfts fram i högre grad än andra. I kommande revideringar av RUS och områdesstrategier kan integreringen av olika dimensioner av hållbar utveckling stärkas genom nulägesanalyser och konsekvensbedömningar utifrån hållbar utveckling.

Målanalysen visar att det sociala hållbarhetsperspektivet i låg grad ingår som del av flera

visionsmål i RUS och i konkretiseringen av flera av områdesstrategiernas mål och ambitioner. Ett arbete bör initieras i syfte att konkretisera inom vilka områden och på vilket sätt som social hållbarhet kan integreras i visionsmål i RUS och i de olika områdesstrategierna.

Målanalysen visar att de mål och ambitioner som uttrycks i områdesstrategierna i flera fall förstärker men i vissa fall även försvagar höga ambitioner för hållbar utveckling som finns i RUS. Det är därför viktigt med ett system för uppföljning som säkerställer att områdesstrategierna bidrar till att förverkliga RUS visionsmål inom hållbar utveckling.

Partnerskapet utgör enligt målanalysen en integrerad del av RUS och flera av områdesstrategierna. Det är bra att även framgent säkerställa att regionala utvecklingsaktörer ingår i processen i olika delar av strategierna.

Det kan vara komplext att integrera hållbar utveckling i revideringar av RUS och områdesstrategierna samt i genomförandet och uppföljningen av de olika strategierna. Ramboll konstaterar därför även att det därför är lämpligt att använda sig av tillgängliga metodverktyg som stöd i det löpande regionala utvecklingsarbetet.

Innehållsförteckning

1.	Inledning	4
1.1	Om uppdraget	4
1.2	Metodbeskrivning	4
1.3	Att bidra till Agenda 2030 – vad innebär det?	6
1.4	Disposition	8
2.	Regional utvecklingsstrategi (RUS): Det öppna Skåne 2030	10
2.1	Den regionala utvecklingsstrategin bidrar till Agenda 2030	11
2.2	Kopplingar mellan den regionala utvecklingsstrategin (RUS) och de globala målen	11
2.3	Målkonflikter och synergier utifrån de globala målen i RUS	15
3.	Sex områdesstrategier	18
3.1	Områdesstrategier stärker kopplingar till vissa delar av Agenda 2030	18
3.2	Kopplingar mellan områdesstrategierna och de globala målen	23
4.	Kopplingar mellan Agenda 2030, den regionala utvecklingsstrategin och områdesstrategierna	29
4.1	Befintliga synergier och outnyttjad potential mellan RUS och områdesstrategierna utifrån Agenda 2030	30
4.2	Kartläggning av områdesstrategiernas påverkan på RUS:ens bidrag till de globala målen	31
5.	Slutsatser och rekommendationer för det fortsatta arbetet	34
5.1	Slutsatser	34
5.2	Rekommendationer	35

Bilaga 1: De globala målen, se metodbilaga

Bilaga 2: Metoder och verktyg, se metodbilaga

Bilaga 3: Mappning av globala mål i RUS, se metodbilaga

Bilaga 4: Mappning av globala mål i områdesstrategier, se metodbilaga

1. Inledning

1.1 Om uppdraget

Regional Utveckling, Region Skåne driver ett utvecklingsarbete - Vägar till hållbar utveckling (VHU) fram till den 31 maj 2023. Det övergripande syftet med VHU är att åstadkomma en långsiktig förflyttning till hållbar utveckling som helhet inom det regionala utvecklingsarbetet och att integrera hållbarhet i regionernas styr- och ledningsdokument och processer.

Inom ramen för VHU bistår Ramboll med processtöd för hållbarhetssäkring. Som en del i uppdraget har Ramboll under våren 2022 genomfört en målanalys av den regionala utvecklingsstrategin (RUS) och sex områdesstrategier i Region Skåne. Målanalysen innehåller dels en mappning av strategiernas kopplingar till de 17 globala målen, dels mer ingående analys om eventuella gap, målkonflikter och synergier. I slutsatser och rekommendationer presenteras vilken förbättringspotential som finns för att öka strategiernas bidrag till hållbar utveckling och Agenda 2030.

Syftet med målanalysen är att den ska öka kunskap och förståelse i vilken grad RUS och områdesstrategier bidrar till Agenda 2030 samt om det finns områden som kan stärkas för att den regionala utvecklingen i Skåne ytterligare ska bidra till agendan.

Analysen är en textanalys som visar på Region Skånes bidrag till Agenda 2030 utifrån hur bidraget beskrivs i RUS och i områdesstrategierna. Det är däremot inte en analys av det faktiska utfallet. Analysen bidrar till att nu och i framtiden utveckla regionens arbete för hållbar utveckling, exempelvis i framttagandet av kommande strategier. Detta möjliggörs främst genom synliggörande av befintliga kopplingar till agendan i de olika strategierna, samt de målkonflikter och synergier som identifieras.

Uppdraget omfattar analys av följande styrdokument:

- Regional utvecklingsstrategi (RUS): Det öppna Skåne 2030
- Områdesstrategi: Regionplan för Skåne 2022-2040 (granskningshandling)
- Områdesstrategi: Skånes innovationsstrategi för hållbar tillväxt
- Områdesstrategi: Regional strategi för långsiktigt hållbar kompetensförsörjning i Skåne
- Områdesstrategi: Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050
- Områdesstrategi: Klimat- och energistrategi för Skåne
- Områdesstrategi: Regional kulturplan för Skåne 2021-2024

Det är viktigt att klargöra att den regionala utvecklingens bidrag till Agenda 2030 och hållbar utveckling inte nödvändigtvis behöver innebära att alla globala mål ingår i respektive strategi som analyseras. I målanalysens slutsatser presenteras därför en helhetsbedömning av hur RUS och områdesstrategierna gemensamt bidrar till Agenda 2030 och de globala målen.

1.2 Metodbeskrivning

Uppdraget är att bedöma i vilken grad RUS och områdesstrategierna bidrar till Agenda 2030 samt om det finns områden som kan stärkas för att den regionala utvecklingen i

Skåne ytterligare ska bidra till Agenda 2030. I analysen har vedertagna metoder använts som har anpassats utifrån den kontext som råder i Skåne:¹

- Agenda 2030-delegationens analyser av kopplingar mellan riksdagsbundna mål och delmål i Agenda 2030.
- Styrning och ledning för hållbar utveckling i kommuner och regioner – Vägledning för genomförandet av FN:s Agenda 2030 (SS 854000)
- Världens agenda – vår agenda! Kunskaps- och metodstöd för kommuner och regioner i arbetet med Agenda 2030 & Globala målen (Glokala Sverige 2021)
- SDG synergies (Stockholm Environment Institute 2021) som är ett verktyg för att synliggöra målkonflikter och synergier med utgångspunkt i Agenda 2030 och de globala målen

Med stöd av metoderna har Ramboll:

1. Identifierat kopplingarna mellan de 17 globala målen (och 169 delmålen) och mål och ambitioner i RUS och områdesstrategierna. Detta har skett genom en textanalys av samtliga strategier samt systematisk mappning av de 17 målen och 169 delmålen.
2. Identifierat gapen (styrkor och svagheter) genom att analysera vilka av de 17 globala målen och 169 delmålen som är framträdande (grön markering), nedtonade (gul markering) eller frånvarande (röd markering) i RUS och områdesstrategierna.
3. Identifierat faktiska och potentiella målkonflikter och synergier i RUS utifrån Agenda 2030 och de globala målen. Analysen bygger på Stockholm Environment Institute (SEI) som i sitt arbete med "SDG synergies" synliggjort och identifierat potentiella målkonflikter och synergier som kan finnas mellan de globala målen (se bilaga 2).
4. Identifierat om respektive områdesstrategi förstärker och försvagar visionsmålen i RUS utifrån strategiernas potentiella bidrag till Agenda 2030 och de globala målen.
5. Identifierat om det finns områden som RUS och områdesstrategierna kan stärka för att i högre grad bidra till Agenda 2030 och de globala målen. Detta genom att utgå från steg 1 – 4 och därtill göra en fördjupad textanalys av strategiernas kopplingar till principer i Agenda 2030.

Det är viktigt att poängtera att analysen tar fasta på hur målen och ambitionerna beskrivs i RUS och i områdesstrategierna och inte det faktiska resultatet det vill säga tillståndet som råder i Skåne inom de olika områdena.

Ramboll har i analyserna beaktat att RUS och de olika områdesstrategierna har tagits fram av olika regionala utvecklingsaktörer och under olika tidsperioder, varav de flesta områdesstrategierna togs fram innan den senaste RUS. De metoder som använts i analysen har dock varit desamma även om strukturen och upplägget ser olika ut för respektive områdesstrategi. Olikheter kan handla om olika beskrivningar av mål och

¹ Dessa metoder och verktyg beskrivs närmare i bilaga 2 Metoder och verktyg

ambitioner, hur synliggörandet av kopplingar till Agenda 2030 ser ut samt hur kopplingen beskrivs mellan RUS och de olika områdesstrategierna.

RUS och de olika områdesstrategierna bygger på olika utgångspunkter. De är i flera fall inte enbart framtagna i syfte att bidra till Agenda 2030. Analys och bedömningar av respektive strategi och de förslag till utvecklingsområden som identifierats bygger strikt på kopplingarna till Agenda 2030 och de globala målen och inte andra bedömningsgrunder (exempelvis andra politiska mål eller, lager eller riktlinjer).

1.3 Att bidra till Agenda 2030 – vad innebär det?

HÅLLBAR UTVECKLING – ÖVERGRIPANDE MÅL FÖR REGION SKÅNE

I Region Skånes verksamhetsplan och budget 2022 beskrivs det övergripande målet

”Hållbar utveckling i hela Skåne: Ett mål för hur våra verksamheter bidrar till en långsiktigt, hållbar utveckling och tillväxt i den egna organisationen och Skåne”.

Agenda 2030 är i dagsläget världens gemensamma färdplan för hållbar utveckling. För att närmare förstå innebörden av hållbar utveckling finns ett antal allmänt vedertagna definitioner av vad hållbar utveckling innebär.

I Brundtlandrapporten 1987 beskrivs hållbar utveckling som

”en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”.

Vid Riokonferensen 1992 lyftes hållbar utveckling fram som överordnad princip för FN och att:

”de tre dimensionerna av hållbar utveckling – den ekonomiska, sociala och miljömässiga – samstämmigt och ömsesidigt ska stödja varandra och vägas samman när beslut fattas”

AGENDA 2030 – VÄRLDENS FÄRDPLAN FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Målanalysen syftar till att analysera i vilken grad RUS och områdesstrategier bidrar till Agenda 2030 samt om det finns områden som kan stärkas för att den regionala utvecklingen i Skåne ytterligare ska bidra till agendan. Vad innebär egentligen Agenda 2030? Vad är det som den regionala utvecklingen i Skåne enligt uppdraget egentligen ska bidra till?

I september 2015 antog FN:s medlemsstater en agenda för hållbar utveckling – Agenda 2030. Agendan är en politisk överenskommelse mellan världens länder och världens färdplan för hållbar utveckling. Målet med Agenda 2030 är att uppnå en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling.

Agenda 2030 är en handlingsplan för omställning till ett hållbart samhälle. Den riktar sig såväl till alla länder enskilt som till världen som helhet. Den bygger vidare på tidigare globala överenskommelser som Agenda 21 och Milleniummålen.

Agenda 2030 innefattar 17 globala mål och 169 delmål som konkretiserar målsättning för var världen ska befinna sig år 2030.² De spänner över flera olika samhällsområden med koppling till flera konkreta åtaganden i kommuner och regioner. Enligt OECD är uppfyllelsen av drygt 60 procent av delmålen beroende av ett aktivt genomförande på lokal och regional nivå.

Figur 1. De 17 globala målen

Riksdagen har i bred enighet fattat beslut om ett särskilt mål för Sveriges genomförande av Agenda 2030 (Prop. 2019/20:188)

"Sverige ska genomföra Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling genom en samstämmig politik nationellt och internationellt. Genomförandet ska präglas av agendans princip att ingen ska lämnas utanför."

Regeringen och statliga utredningar som Agenda 2030-delegationen och den nationella samordnaren för Agenda 2030 har identifierat kommuner och regioner som centrala aktörer för att Sverige ska bidra till att uppfylla Agenda 2030 och de globala målen. Enligt Statskontoret utgår i stort sett alla regioner och cirka 70 procent av kommunerna i Sverige från Agenda 2030 i sitt arbete. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) spelar en aktiv del i genomförandet genom bland annat samarbeten (Glokala Sverige) och rapporter (exempelvis Öppna jämförelser Agenda 2030).

BEDÖMNINGSGRUNDER UTIFRÅN AGENDA 2030

Rambolls analyser och bedömningar av strategiernas bidrag och potentiella bidrag till Agenda 2030 bygger på en textanalys av hur strategierna relaterar till Agenda 2030 genom att särskilt belysa mål och principer ur Agenda 2030:

17 globala mål och 169 delmål

Agenda 2030 innefattar 17 globala mål och 169 delmål.

² En beskrivning av de globala målen finns i bilaga 1 (De globala hållbarhetsmålen). Samtliga 169 delmål i Agenda 2030 finns tillgängliga på <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/>

Analyserna omfattar värderingar av hur de mål och ambitioner som beskrivs i strategierna relaterar till de 17 globala målen och 169 delmålen. Analysen visar vilka mål som är framträdande, nedtonade eller saknas, samt vilka mål som kan innebära en outnyttjad potential för att i högre grad bidra till agendan.

Partnerskap

Agenda 2030 är världens gemensamma färdplan för hållbar utveckling. Partnerskap utgör ett av 17 globala mål men är också ett medel för att genomföra agendan.

Ramboll har i sina analyser värderat huruvida partnerskapet mellan olika samhällsaktörer är ett uttalat mål och/eller ingår som del i framttagandet och genomförandet av strategierna.

Universalitet

Att agendan är universell innebär att den riktar sig till alla världens länder och att det finns ett gemensamt ansvar för agendans genomförande.

Ramboll har i sina analyser värderat huruvida strategierna bygger på lokala och regionala förhållanden och om strategierna beskriver hur de bidrar eller inte bidrar till andra länders möjligheter att uppnå målen i Agenda 2030.

Integrerad och odelbar

Att målen är integrerade och odelbara innebär att framgång krävs inom alla områden för att målen ska uppnås. Inget mål kan nås på bekostnad av ett annat mål inte uppnås.

Ramboll har i sina analyser värderat huruvida strategierna innefattar sociala, ekonomiska och miljömässiga dimensioner av hållbar utveckling samt om de beskriver synergier och konflikter mellan olika mål samt hur de i så fall kan hanteras.

Ingen ska lämnas utanför

Att ingen lämnas utanför innebär att agendan måste genomföras med särskild hänsyn till de människor och samhällen som har sämst förutsättningar.

Ramboll har i sina analyser värderat huruvida strategierna innefattar mänskliga rättigheter och/eller beskriver hur de främjar jämställdheten mellan kvinnor, män, flickor och pojkar och jämlikheten mellan olika geografiska områden och grupper i samhället. I synnerhet de som har sämst förutsättningar.

1.4 Disposition

Rapporten består av en målanalys av i vilken grad RUS och områdesstrategier bidrar till Agenda 2030 samt om det finns områden som kan stärkas för att den regionala utvecklingen i Skåne ytterligare ska bidra till agendan.

I kapitel 1 beskrivs uppdraget, de metoder som används samt en beskrivning av Agenda 2030 och på vilket sätt Ramboll analyserar hur strategierna bidrar till Agenda 2030. Grundmaterialet i analyserna är mappningen mellan strategierna och de globala målen.

I kapitel 2 beskrivs hur vision och visionsmål i RUS bidrar till Agenda 2030. Kapitlet består av ett inledande sammanfattande avsnitt om hur strategin bidrar till de globala målen och till principer ur Agenda 2030, ett avsnitt med en detaljerad gapanalys samt ett avsnitt som

beskriver målkonflikter och synergier mellan visionsmål i RUS och dess bidrag till Agenda 2030.

I kapitel 3 beskrivs hur de mål och ambitioner som uttrycks i sex områdesstrategier bidrar till Agenda 2030. Kapitlet består av ett inledande sammanfattande avsnitt om hur strategierna bidrar till de globala målen och till principer ur Agenda 2030 samt ett avsnitt med en detaljerad gapanalys av respektive strategi.

I kapitel 4 beskrivs om och i så fall hur respektive områdesstrategi kan bidra till att stärka eller försvaga kopplingen mellan RUS och Agenda 2030 och de globala målen.

I kapitel 5 presenteras sammanfattande slutsatser med rekommendationer för att den regionala utvecklingen i ännu högre grad kan bidra till Agenda 2030 och de globala målen.

2. Regional utvecklingsstrategi (RUS): Det öppna Skåne 2030

I detta kapitel beskrivs hur vision och visionsmålen i RUS bidrar till Agenda 2030. Kapitlet består av ett inledande sammanfattande avsnitt om hur strategin bidrar till de globala målen och till principer ur Agenda 2030, ett avsnitt med en detaljerad gapanalys samt ett avsnitt som beskriver målkonflikter och synergier mellan visionsmål i RUS och dess bidrag till Agenda 2030.

2.1 Den regionala utvecklingsstrategin bidrar till Agenda 2030

RUS beskriver visionen "Det öppna Skåne 2030" om hur Skåne ska utvecklas. Den innefattar sex visionsmål som i olika grad berör de 17 globala målen i Agenda 2030:

- Visionsmål 1: Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet
- Visionsmål 2: Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor
- Visionsmål 3: Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer
- Visionsmål 4: Skåne ska ha en god miljö och en hållbar resursanvändning
- Visionsmål 5: Skåne ska utveckla framtidens välfärd
- Visionsmål 6: Skåne ska vara globalt attraktivt

Visionen och visionsmålen kopplar till samtliga 17 globala mål och till 97 av sammanlagt 169 delmål i Agenda 2030. Vissa av de globala målen är mycket framträdande (exempelvis mål 3, mål 4, mål 8, mål 9, mål 11). Det finns därför förutsättningar för att genomförande av strategin kan bidra positivt till Agenda 2030 och flera av de globala målen.

Partnerskapet är ett inbyggt viktigt perspektiv. De regionala utvecklingsaktörerna ska enligt strategin bidra till Agenda 2030 och de globala målen och säkra en miljömässig, social och ekonomisk hållbar utveckling. Med regionala utvecklingsaktörer avses Region Skåne, kommuner, statliga myndigheter, idéburen sektor, lärosäten, näringslivet, arbetsmarknadens parter samt invånarna.

Universaliteten ingår också som perspektiv. Det är tydligt att RUS innefattar hela Skåne och tar fasta på de utmaningar och möjligheter som finns i Skåne. Det internationella samarbetet lyfts också fram på flera ställen som värdefullt. Detta är positivt då Agenda 2030 är en global agenda vars framgång bygger på partnerskap och samarbeten över landsgränser. Det är särskilt viktigt i den rika delen av världen, där Sverige och Skåne ingår, som enligt olika analyser står inför stora utmaningar när det gäller påverkan på andra länders möjligheter att uppnå de globala målen.³

Det finns skrivningar i RUS belyser Skånes påverkan på omvärlden, exempelvis att Skåne inte ska orsaka miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Det saknas däremot en

³ Exempel på analys är Sustainable Development Report 2021: The Decade of Action for the Sustainable Development Goals ((Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network, Cambridge University Press 2021)

problematisering och konkretisering på vilket sätt visionsmålen, som har stort fokus på tillväxt och utveckling, påverkar omvärlden. För att bidra till Agenda 2030 och de globala målen är därför ett utvecklingsområde att i kommande revideringar av RUS peka på den påverkan som Skåne har på omvärlden, inte minst inom miljö- och klimatområdet men även inom arbetsvillkor, mänskliga rättigheter, migration och forskning- och utveckling.

RUS integrerar på ett övergripande plan sociala, miljömässiga och ekonomiska dimensioner av hållbar utveckling och har därmed ett *integrerat och odelbart* perspektiv. Eftersom RUS i så hög grad har fokus på tillväxt- och utvecklingsfrågor är det naturligt att flera av de mer tillväxtfrämjande globala målen (exempelvis mål 8 och mål 9) har en framträdande plats i strategin. I vissa av visionsmålen finns samtidigt höga ambitioner inom miljö- och klimatområdet samt den sociala hållbarhetsdimensionen.

I Agenda 2030 och de globala målen finns flera inbyggda synergier och målkonflikter som också kommer till uttryck på nationell, regional och lokal nivå. För att ha ett mer integrerat och odelbart perspektiv är ett utvecklingsområde att i framtida revideringar av RUS i högre grad identifiera och problematisera de målkonflikter som finns mellan de höga ambitioner som uttrycks inom ekonomisk, social, och miljömässig hållbarhet och om möjligt vägleda de hur regionala utvecklingsaktörerna kan och bör hantera dessa konflikter.

Det finns i visionen och vissa av visionsmålen höga ambitioner inom social hållbarhet vilket är i linje med principen "*att ingen ska lämnas utanför*". Analysen pekar dock på att RUS i högre grad skulle bidra till Agenda 2030 och de globala målen om flera av visionsmålen som särskilt lyfter tillväxt samt miljö- och klimatfrågor mer tydligt innefattar jämställdhet och jämlikhet som integrerade perspektiv.

2.2 Kopplingar mellan den regionala utvecklingsstrategin (RUS) och de globala målen

OM MAPPNINGEN

I RUS finns flera kopplingar till de globala målen. Med kopplingar avses målbilder och uttryckta ambitioner som relaterar till de globala målen, eller tar hänsyn till de hållbarhetsaspekter som målen representerar. Mappningen utgör inte en bedömning av huruvida strategin *borde* ha kopplingar till ett eller flera globala mål i Agenda 2030.

I tabellen nedan (Figur 2) framgår om, samt i vilken grad, respektive visionsmål i RUS har kopplingar till de globala målen.

En **rödfärgad ruta** innebär att Ramboll bedömer att det inte finns någon koppling mellan strategin och det globala målet.

En **guldfärgad ruta** innebär att det finns kopplingar men att dessa är nedtonade och inte framgår tydligt i strategin.

En **ljusgrön ruta** innebär att det finns vissa tydliga kopplingar mellan strategin och det globala målet.

En **klargrön ruta** innebär att kopplingarna mellan strategin och det globala målet är tydliga.

	RUS som helhet	Visions mål 1	Visions mål 2	Visions mål 3	Visions mål 4	Visions mål 5	Visions mål 6
1 INGEN FATTIGDOM 	Nedtonat	Ja, i viss grad	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
2 INGEN HUNGER 	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Nedtonat	Nej	Nej
3 HÄLSA OCH VÄLBETINÄNDE 	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Nedtonat	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad
4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA 	Ja	Ja	Ja	Ja, i viss grad	Nej	Nedtonat	Ja, i viss grad
5 JÄMSTÄLLHET 	Nedtonat	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja, viss grad
6 RENT VATTEN OCH SANITET 	Ja	Nedtonat	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej
7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA 	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja	Nej	Ja
8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT 	Ja	Ja	Ja	Ja	Nedtonat	Nedtonat	Ja, i viss grad
9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR 	Ja	Nej	Ja	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Ja
10 MINSKAD OJÄMLIKHET 	Ja, i viss grad	Ja	Nedtonat	Nedtonat	Nej	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad
11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN 	Ja	Ja	Nedtonat	Ja	Ja, i viss grad	Nej	Ja, i viss grad
12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION 	Ja	Nedtonat	Ja	Ja	Ja	Nej	Nedtonat
13 BEKÄMPA KLIMAT- FÖRÄNDRINGARNA 	Ja	Nej	Ja, i viss grad	Ja	Ja	Nej	Nej

14 HAV OCH MARINA RESURSER	Ja	Nedtonat	Nej	Ja, i viss grad	Ja	Nej	Nej
15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD	Ja	Ja	Nedtonat	Ja	Ja	Nej	Nej
16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN	Nedtonat	Ja, i viss grad	Nej	Nedtonat	Nej	Ja	Nej
17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP	Ja	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Nedtonat	Nej	Ja	Ja

Figur 2. De globala målen, RUS och dess visionsmål

FRAMTRÄDANDE MÅL

Det finns ett antal globala mål som är framträdande i RUS. Att målen är framträdande innebär att de framkommer tydligt och återkommande i flera av visionsmålen, men även ingår i hög grad i beskrivningen av respektive visionsmål. Ett ytterligare kriterium för bedömningen av ett mål som framträdande är att RUS berör flera av delmålen som ingår i det globala målet.

Framträdande mål är:

Mål 4 som handlar om god utbildning för alla, ingår i flera av visionsmålen. Det finns särskilt kopplingar till delmål 4.3, delmål 4.4 och delmål 4.A. Dessa delmål handlar om tillgång till yrkes- och högre utbildning av god kvalitet, ökat antal personer med färdigheter för sysselsättning, samt inkluderande och trygga utbildningsmiljöer.

Mål 6 som handlar om att säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla fångas upp i hög grad, genom att RUS berör vattenfrågan ur olika synvinklar. Exempelvis lyfts hållbar vattenförsörjning (delmål 6.4) och säkert dricksvatten (delmål 6.1). Vattenfrågan är särskilt närvarande i visionsmålen 3 och 4.

Mål 8 som handlar om att verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla är väl integrerat i strategin. I RUS lyfts att strategin tar avstamp i delmål 8.2, som handlar om att öka ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation. Detta reflekteras i strategins fokus på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet. Det finns kopplingar till mål 8 inom flera av visionsmålen, särskilt delmål 8.1, 8.2 och 8.4. Delmål 8.1 och 8.4 berör hållbar ekonomisk tillväxt respektive förbättrad resurseffektivitet i konsumtion och produktion. Delmål 8.4 reflekteras exempelvis i visionsmål 3, där RUS uttrycker en ambition att aktivt arbeta för att ställa om samhället mot en mer klimatneutral och resurseffektiv utveckling. I RUS finns kopplingar till delmål 8.4 genom återkommande skrivningar om omställning mot en cirkulär ekonomi, särskilt i visionsmål 2.

Mål 9 som handlar om att bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation, särskilt delmål 9.1 som handlar om att skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer. I

visionsmål 3 uttrycks målbilden att satsa på en hållbar digital och transportmässig infrastruktur. I visionsmål 5, om att Skåne ska utveckla framtidens välfärd, finns ett starkt fokus på inkludering. Även i delmål 9.4 och 9.5 återfinns genomgående i flera av visionsmålen i RUS, och är särskilt framträdande i visionsmål 2 och 6. Dessa visionsmål handlar om att Skåne ska vara en stark, hållbar tillväxtmotor (visionsmål 2 i RUS) och vara globalt attraktivt (visionsmål 6). Delmål 9.4 innebär att uppgradera infrastruktur för ökad hållbarhet, och i visionsmål 2 nämns att anslag från investeringar och finansieringsmöjligheter ska användas för detta ändamål.

Mål 11 som handlar om hållbara städer och samhällen. Särskilt närvarande är målet i visionsmål 3 som handlar om att Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer, där det finns kopplingar till mål 11 och samtliga delmål. Genomgående finns i flera av visionsmålen kopplingar till delmål 11.6 och 11.A i hög grad och 11.1 och 11.4 i viss grad. Visionsmål 3 och 4 relaterar till mål 11.6 om att minska städernas miljöpåverkan, genom att uttrycka ambitioner för ett klimatsmart och fossilbränslefritt Skåne, med klimatneutrala transporter. Delmål 11.A berör främjande av nationell och regional utvecklingsplanering. I visionsmål 6, om att Skåne ska vara globalt attraktivt, är delmål 11.A framträdande i och med ett stort fokus på gemensam regional utvecklingsplanering i Öresundsregionen genom infrastruktur, gemensam arbetsmarknad, informationsutbyte med mera.

Mål 12 som handlar om hållbar konsumtion och produktion. I synnerhet delmål 12.1 och 12.2, som handlar om hållbara konsumtion- och produktionsmönster respektive hållbar förvaltning och användning av naturresurser är framträdande. I visionsmål 3, 4 och 5 finns tydliga kopplingar till dessa delmål. Exempelvis, är visionsmål 4 helt fokuserat på hållbar resursanvändning, inklusive omställning till biobaserad och cirkulär ekonomi. Visionsmål 3 berör hållbar mark- och vattenanvändning. Visionsmål 2 uttrycker att den cirkulära ekonomin ska stimuleras så att konkurrenskraft stärks, resurseffektiviteten ökar och klimatpåverkan minskar. Denna ambition har även positiv påverkan på mål 13, särskilt delmål 13.2 som berör inkludering av klimatåtgärder i politik och planering.

NEDTONANDE MÅL

Det finns några globala mål som är nedtonade i RUS. Att målen är nedtonade innebär att analyserna visar att det finns kopplingar mellan strategin och det globala målet, men att dessa kopplingar inte framkommer så tydligt i strategin. Ett globalt mål bedöms även som nedtonat i strategin, om kopplingar till det globala målet endast återfinns i ett fåtal av visionsmålen, eller att strategin endast innehåller svaga kopplingar till de olika delmålen i respektive globalt mål.

Mål 1 som handlar om ingen fattigdom, mål 5 som handlar om jämställdhet, mål 10 som handlar om jämlikhet och mål 16 som handlar om fredliga och inkluderande samhällen är alla mål som enligt analysen är nedtonade i RUS. Strategin har ett starkt fokus på tillväxt och utveckling, utan att i särskilt hög grad beakta jämställdhet, jämlikhet och utanförskap som kan kopplas till dessa ambitioner.

Mål 10 lyfts i RUS med koppling till hälsa och välfärdsfrågor men är i övrigt inte framträdande. Mål 5 lyfts i visionsmål 1 men är annars nedtonad. Mål 1 ingår som del av visionsmål 1 som beskriver att det behövs ett helhetsgrepp mot barnfattigdomen i Skåne utan att beskriva hur den ska motverkas. Analysen pekar även på få tydliga kopplingar mellan RUS och mål 16 trots att inkludering är en förutsättning för omställningen till ett hållbart samhälle.

2.3 Målkonflikter och synergier utifrån de globala målen i RUS

I detta avsnitt har Ramboll analyserat om det i RUS finns målkonflikter och synergier mellan olika perspektiv på hållbar utveckling. Analysen bidrar till att synliggöra områden som den regionala utvecklingen bör omfatta och ta om hand för att i högre grad bidra till Agenda 2030 och de globala målen.

Agenda 2030 är i grund och botten en politisk överenskommelse mellan världens länder och hållbar utveckling är ett begrepp som innefattar flera olika perspektiv. Det finns därför en hel del redan inbyggda målkonflikter och synergier mellan de globala målen. Detta innebär, i korthet, att strävan mot ett globalt mål kan ha negativ eller positiv påverkan på ett annat.

Analysen bygger på Stockholm Environment Institute (SEI) som i sitt arbete med "SDG Synergies" synliggjort de potentiella målkonflikter och synergier som kan finnas mellan de globala målen (se bilaga 2). Dessa potentiella målkonflikter och synergier har i analysen översatts till den regionala kontexten utifrån hur den beskrivs i RUS.

Det är viktigt att poängtera att de målkonflikter och synergier som har identifierats endast tar sin utgångspunkt från Agenda 2030 och hållbar utveckling. Analysen berör alltså inte områden som kan utgöra potentiella målkonflikter och synergier och som tar sin utgångspunkt i andra mål, lagar och prioriteringar som vid sidan av hållbar utveckling kan ligga till grund för skrivningarna i RUS.

Ramboll har särskilt identifierat målkonflikter och synergier inom:

- Hållbar markanvändning
- Hållbar tillväxt
- Social hållbarhet

Hållbar markanvändning

Hållbar markanvändning är ett område som lyfts fram på olika sätt i olika visionsmål i RUS.

Exempel på synergier

- Fokus på hållbar livsmedelsproduktion i RUS bidrar till hållbar tillväxt och är därmed i enlighet med exempelvis mål 2 (Ingen hunger) och mål 8 (arbete och ekonomisk tillväxt).
- Fokus på sol och vind som förnyelsebara energikällor i RUS bidrar till energi- och klimatomställningen vilket är i enlighet med exempelvis mål 7 (energi) och mål 13 (klimat)
- Fokus på en utbyggnad av bostäder och infrastruktur i RUS bidrar till invånarnas hälsa, livsmiljö och livsvillkor vilket är i enlighet med exempelvis mål 3 (hälsa), mål 9 (infrastruktur) och mål 11 (hållbara städer och samhällen) men som även utgör synergier med energi- och klimatomställningen i mål 7 (energi) och mål 13 (klimat).

Exempel på målkonflikter

- Fokus på livsmedelsproduktionen, förnyelsebar energi och bostäder och infrastruktur i RUS är alla områden som tar mark i anspråk och som därmed riskerar utgöra målkonflikter mellan varandra när det gäller nyttjande av marken.
- Fokus på livsmedelsproduktionen, förnyelsebar energi och bostäder och infrastruktur i RUS är alla områden som tar mark i anspråk och som därmed riskerar utgöra målkonflikter med ekosystem och den biologiska mångfalden i hav och på land som exempelvis mål 6 (vatten), mål 14 (hav) mål 15 (biologisk mångfald).

Hållbar tillväxt

Hållbar tillväxt är ett område som lyfts fram på olika sätt i olika visionsmål i RUS.

Exempel på synergier

- Fokus på hållbar tillväxt i RUS är i enlighet med flera globala mål som berör bostadsbyggande, infrastruktur, kompetensförsörjning och innovation exempelvis mål 8 (arbete och tillväxt) och mål 9 (infrastruktur) och mål 11 (hållbara städer och samhällen).
- Fokus på hållbar tillväxt i RUS har en potential att bidra till att stärka invånarnas förutsättningar till bostäder och arbete vilket är i enlighet med mål 1 (ingen fattigdom) och mål 10 (jämlighet)

Exempel på målkonflikter

- Fokus på hållbar tillväxt i RUS kan innebära ökad konsumtion och ökade utsläpp av växthusgaser i Skåne och i andra länder vilket kan utgöra potentiella målkonflikter med mål 12 (hållbar konsumtion och produktion) och mål 13 (klimat).
- Fokus på hållbar tillväxt i RUS kan innebära att mark tas i anspråk och kan därmed stå i konflikt med ambitioner som finns i RUS inom exempelvis mål 6 (vatten), mål 14 (hav) mål 15 (biologisk mångfald).

Social hållbarhet

Jämställdhet, jämlikhet, god hälsa och inkluderande samhällen är områden inom social hållbarhet som enligt analysen endast lyfts fram till viss del i RUS.

Exempel på synergier

- Fokus på social hållbarhet exempelvis genom ökad jämställdhet och jämlikhet, trygghet, hälsa och inkludering utgör synergier med flertalet av de globala målen som direkt berör dessa frågor exempelvis inom mål 1 (Ingen fattigdom), mål 3 (hälsa), mål 4 (utbildning), mål 5 (jämställdhet), mål 8 (arbete och tillväxt), mål 11 (hållbara städer och samhällen) samt mål 16 (fred och inkluderande samhällen).
- Fokus på jämställdhet och jämlikhet (mål 5 och mål 10) kan innebära positiva samband med ambitioner som finns inom mål 12 (hållbar konsumtion och produktion) och inom energi- och klimatomställningen, mål 7 (energi) och mål 13 (klimat) eftersom olika grupper kvinnor och män lever i olika boendemiljöer och

reser och konsumerar på olika sätt. Exempelvis, visar studier att kvinnor har ett lägre klimatavtryck än män⁴.

- Fokus på hälsa (mål 3) i RUS innebär positiva samband med livsmedelsfrågorna i mål 2 (Ingen hunger) och en hälsosam livsmiljö har positiv inverkan på olika mål som berör en hållbar markanvändning (mål 6, 14 och mål 15) samt hållbar konsumtion och klimatomställningen (mål 12 och mål 13).
- Fokus på inkludering i RUS kan innebära positiva samband med ett jämställt deltagande i mål 5 (jämställdhet) och inkluderande samhällen i mål 16 (fred och inkluderande samhällen). Ett sådant fokus innebär synergier med alla globala målen eftersom en omställning till ett hållbart samhälle förutsätter att olika grupper kvinnor och män känner sig delaktiga och har tillit och förtroende till varandra och till samhället i stort.

Exempel på målkonflikter

- Det finns enligt SDG synergies inga uppenbara målkonflikter mellan att i den regionala utvecklingen fokusera på hälsa, jämställdhet, jämlikhet och inkludering och uppfyllandet av andra hållbarhetsdimensioner och globala mål.

⁴ Sonesson, U., 2020. Folköl ger en tredjedel så stort klimatavtryck som vin | RISE. [online] ri.se. Available at: <https://www.ri.se/sv/berattelser/folkol-ger-en-tredjedel-sa-stort-klimatavtryck-som-vin#:~:text=D%C3%A4r%20m%C3%A4n%20st%C3%A5r%20f%C3%B6r%2068,36%20kg%20CO2e%20per%20%C3%A5r> [Accessed 31 March 2022].

Naturskyddsforeningen.se. 2021. Vad har klimatförändringar med jämställdhet att göra? - Naturskyddsforeningen. [online] Available at: <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/vad-har-klimatforandringar-med-jamstalldhet-att-gora/> [Accessed 31 March 2022].

McKinney, L. A., & Fulkerson, G. M. (2015). Gender equality and climate justice: a cross-national analysis. *Social Justice Research*, 28(3), 293-317.

3. Sex områdesstrategier

I detta kapitel beskrivs hur de mål och ambitioner som uttrycks i sex områdesstrategier bidrar till Agenda 2030. Kapitlet består av ett inledande sammanfattande avsnitt om hur strategierna bidrar till de globala målen och till principer ur Agenda 2030 och ett avsnitt med en detaljerad gapanalys av respektive strategi. Analysen berör huruvida det finns kopplingar till de 17 globala målen och 169 delmålen i varje områdesstrategi.

3.1 Områdesstrategier stärker kopplingar till vissa delar av Agenda 2030

SKÅNES INNOVATIONSSTRATEGI FÖR HÅLLBAR TILLVÄXT

Den övergripande målsättningen med Skånes innovationsstrategi för hållbar tillväxt är ökad produktivitet och visionen är att Skåne ska vara en globalt konkurrenskraftig ekonomi som driver hållbar tillväxt. I strategin beskrivs särskilt delmålet 8.2 "Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet" som centralt. Analysen visar att strategin framför allt bidrar till att stärka RUS ambitioner inom de områden som i hög grad kopplas till tillväxtfrågorna, exempelvis mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, samt mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur.

Partnerskapet är ett viktigt perspektiv som också finns representerat i strategin. Innovationsstrategin har tagits fram av Forsknings och innovationsrådet i Skåne (FIRS) som är ett forum för samverkan mellan näringsliv, akademi, kommun, region och nationell nivå. Strategin är en agenda för samarbete mellan nyckelaktörer i Skåne för att främja innovation, adressera svag produktivitet och stärka näringslivet med hållbarhet som en självklarhet och konkurrensfördel. Särskilt inom områden där behoven av samverkan finns och hur man i Skåne kan bli mer strategiska i arbetet med samverkansmedel.

Strategin är till viss del i linje med *universalitetsprincipen*. Genom systeminnovation och lösningar inom de specialiseringsområden som beskrivs i strategin så kan den bidra till att påverka utvecklingen utanför Skånes och Sveriges gränser. Det finns flera exempel på skrivningar i de strategiska vägvalen som kopplar till hållbar utveckling (till exempel Grön omställning). Ramboll bedömer dock att de strategiska vägvalen mer tydligt skulle kunna beskriva den påverkan som Skåne har eller kan ha på sin omvärld. Fokus i nuvarande strategi ligger snarare på att beskriva hur det globala samarbetet kan nyttjas för omställning och tillväxt i Skåne.

De sociala, ekonomiska och miljömässiga dimensionerna av hållbar utveckling beskrivs på övergripande nivå vilket innebär att strategin till viss del genomsyras av ett *integrerat och odelbart* perspektiv. Strategin utgår från definitionen av hållbar tillväxt som "när vi kan tillfredsställa våra behov idag — ekonomiskt, miljömässigt och socialt — samtidigt som vi ger förutsättningar för kommande generationer att tillgodose sina behov".

Även om begreppet hållbar tillväxt innefattar sociala och miljömässiga dimensioner av hållbar utveckling är bedömningen att dessa dimensioner i vissa fall saknas (social) eller är nedtonade (miljö) när strategin bryts ned i strategiska vägval. Exempelvis, berör planen för uppföljning endast tillväxten och inte hållbarheten associerad med tillväxten. Det finns

en avsaknad av diskussion kring hur avvägningar rörande tillväxt kan se ut, förutom att det omnämns som del av visionen. Det innebär att de ambitioner som RUS har inom social och miljömässig hållbarhet riskerar att försvagas.

Det är stort fokus på tillväxtperspektivet och viktiga miljö- och klimatmål saknas, är nedtonade eller är sällan problematiserade utifrån de målkonflikter som finns utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Det sociala hållbarhetsperspektivet är i mycket liten grad närvarande i de strategiska vägvalen vilket innebär att principen om att *"Ingen ska lämnas utanför"* inte genomsyrar strategin. Exempelvis, framkommer det inte i strategin att Region Skåne i strävan efter tillväxt tar hänsyn till viktiga perspektiv som jämställdhet, jämlikhet och inkludering.

KLIMAT- OCH ENERGISTRATEGI FÖR SKÅNE

Klimat- och energistrategin för Skåne är en strategi som ska ge vägledning för klimat- och energiarbetet i länet. Den innehåller regionala målsättningar och prioriterade åtgärdsområden för arbetet fram till år 2030 som bedöms ligga mycket väl i linje med Agenda 2030 och de globala målen. Om målsättningarna uppnås har strategin goda förutsättningar att särskilt bidra positivt till flera av de globala målen (mål 7, 8, 9, 11, 12 och 13). Strategin bidrar även till att stärka mål och ambitioner inom flera områden inte minst inom visionsmål 4, "Skåne ska ha en god miljö och en hållbar resursanvändning".

Partnerskapet är en viktig del i såväl framtagande av strategin samt för hur strategin ska genomföras. Den har tagits fram av Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne och Kommunförbundet Skåne inom Klimatsamverkan Skåne som är en plattform för att stärka det regionala samarbetet i klimat- och energifrågor. En viktig framgångsfaktor som uttrycks är att stärka dialogen och samverkan mellan olika aktörer i länet.

Universaliteten som princip är närvarande i strategin. Den bygger på de utmaningar och möjligheter som finns inom framför allt energi- och klimatområdet i Skåne och lyfter samtidigt att det som sker i Skåne och Sverige inte får leda till ökad negativ påverkan på hälsa och miljö i andra länder. Strategin lyfter särskilt vikten av att åstadkomma hållbara och klimatsmarta konsumtionsmönster.

Strategin är till viss del förenad med agendans princip att vara *integrerad och odelbar*. Den beskriver att det finns synergier till andra angränsade frågor inom klimatområdet (ett exempel klimatanpassning), till andra miljömål och andra samhällsmål som exempelvis jämställdhet, folkhälsa, arbete och hållbar tillväxt. Det saknas däremot en fördjupad beskrivning av hur olika dimensioner av hållbar utveckling hänger ihop och hur de kan bidra till omställningen inom energi- och klimatområdet.

I strategin beskrivs att den är ett underlag för de konkretiseringar som behöver ske i kommuner och av andra organisationer. Av detta bedömer Ramboll att strategin är konkret och ger vägledning och stöd för organisationer i hantering av målkonflikter på lokal och regional nivå.

"Ingen ska lämnas utanför" är ett perspektiv som endast i liten utsträckning tas upp i strategin. Strategin belyser förvisso barn- och ungdomsperspektivet, framtidsstron och vikten av att integrera miljö- och klimatfrågorna i utbildningssystemet genom "en bred integrering av hållbar utveckling i undervisningen, med tydlig koppling till de globala hållbarhetsmålen som innefattar grundläggande miljöfrågor tillsammans med sociala och ekonomiska aspekter av hållbarhet såsom hälsa, jämställdhet och utbildning. Däremot finns det flera ställen i strategin, där principen om att "ingen ska lämnas utanför" hade kunnat vara mer närvarande.

Jämställdhet, jämlikhet, inkludering och att verka för minskad fattigdom är viktiga faktorer för omställningen som saknas till stor del. Det är viktiga faktorer eftersom minskad fattigdom kan skapa förutsättningar för resurssvaga grupper att agera och investera på ett hållbart sätt, för att synliggöra olika grupper kvinnors och mäns klimatavtryck eller när det gäller att få till stånd en demokratisk och inkluderande process vilket är nödvändig för omställningen inom energi- och klimatområdet.

REGIONPLAN FÖR SKÅNE 2022-2040 (GRANSKNINGSHANDLING)

Regionplanen är en strategisk plan som omfattar hela Skåne. Den ska visa Skånes samlade vilja och ge förutsättningar för utvecklingen av de fysiska strukturerna. I regionplanen beskrivs hur planen kopplar till ett stort antal delmål i Agenda 2030 och hur den kopplar till visionsmålen i RUS.

Analysen visar att regionplanen har kopplingar till ett stort antal globala mål och delmål i Agenda 2030, i synnerhet globala mål som är centrala för fysisk planering. Om regionplanens mål och ambitioner förverkligas så finns därmed goda förutsättningar att planen bidrar till att dels förverkliga flera av visionsmålen i RUS, dels bidra till Agenda 2030 och de globala målen.

Partnerskapet mellan Region Skåne och kommunerna lyfts fram som betydelsefullt när det gäller genomförandet av planen. Det finns däremot inte beskrivningar av vilka aktörer som medverkat i framtagandet av planen, vilket möjligen kan bero på det faktum att det är en "granskningshandling" och ännu inte ett beslutat dokument.⁵

Regionplanen bidrar till *universalitetsprincipen* genom att den tar fasta på- och utgår från Skånes förutsättningar och tydligt knyter an till den roll som Skåne spelar i en global värld, och att Skånes utveckling i hög grad är beroende av relationerna med omgivningen. Det saknas däremot en problematisering och konkretisering på vilket sätt regionplanens förslag påverkar omvärlden, inte minst inom miljö- och klimatområdet. I kapitlet "Utmaningar för Skåne" skulle exempelvis en potentiell målkonflikt mellan det regionala perspektivet och det globala perspektivet kunna belysas.

Regionplanen är i hög grad *integrerad och odelbar* genom att den i hög grad lyfter och problematiserar kring olika dimensioner av hållbar utveckling. Målbilden i regionplanen belyser kopplingen mellan av att vara en arbetsmarknad- och bostadsregion med minskad klimatpåverkan och anpassning till ett förändrat klimat och som ska bidra till att uppnå ett långsiktigt hållbart samhälle där biologisk mångfald och ekosystemtjänster är förutsättningar för den goda livsmiljön.

Ett särskilt kapitel "Utmaningar för Skåne" beskriver mycket ingående och förtjänstfullt de målkonflikter inom och mellan olika hållbarhetsdimensioner som den regionala planeringen i Skåne står inför. Planen beskriver även på flera ställen de synergier som den regionala fysiska planeringen kan innebära inom och mellan olika dimensioner av hållbar utveckling. Det finns även i regionplanen en särskild bilaga som belyser sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser av regionplanens förslag.

Den sociala dimensionen av hållbar utveckling och principen om att *ingen ska lämnas utanför* är inte särskilt framträdande i regionplanen. Det finns flera delmål i Agenda 2030 som berör fysisk planering som kan handla om trygghet, hälsa och social inkludering som skulle kunna vara mer framträdande. Jämställdhet och jämlikhet ingår förvisso som grund

⁵ Regionplanen följer PBL med krav på samråd och granskning av berörda aktörer och det finns en samrådsredogörelse som beskriver vilka som Region Skåne har samverkat med under planprocessen.

när det gäller bedömning av konsekvenser av regionplanens förslag men det saknas ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i stora delar av regionplanen. Med tanke på att jämställdhet och jämlikhet i så hög grad påverkar (och påverkas av) utvecklingen av de fysiska strukturerna skulle bidraget till Agenda 2030 och de globala målen kunna stärkas.

REGIONAL KULTURPLAN FÖR SKÅNE 2021-2024

Regional kulturplan för Skåne 2021-2024 beskriver inriktningen på det regionala utvecklingsarbetet på kulturområdet. Förutom att den ska bidra till förverkligandet av de kulturpolitiska målen och målsättningarna i RUS ska den även bidra till Agenda 2030 och de globala målen. De prioriterade områdena som ingår i kulturplanen bedöms i varierande grad vara kopplade till ett tiotal av de globala målen, i synnerhet de mål som berör utbildning och arbetsmarknad (mål 4 och mål 8). Kulturplanen vilar på tre bärande principer; kulturens egenvärde, kulturens demokratiska grund samt kulturens kraft i samhällsbygget. Principer med starka kopplingar till Agenda 2030. Kulturplanen bedöms också stärka kopplingen till Agenda 2030 i flera av visionsmålen i RUS.

Partnerskapet är en viktig del i framtagandet av- och i beskrivningen av hur genomförandet av kulturplanen ska ske. Den är framtagen i samverkan och samråd med kommuner, kulturliv och civilsamhälle och genomförandet av planen sker i dialog och samverkan mellan olika samhällsaktörer. Exempelvis genom kultursamverkansmodellen som syftar till att föra kulturen närmare medborgarna genom att öka samspelet mellan den statliga, regionala och kommunala nivån.

De grundläggande förutsättningarna för regionen, både geografiskt och demografiskt, utgör en grund för kulturplanen vilket bidrar till *universalitetsprincipen*. I kulturplanen beskrivs att kultur är "en global arena där det internationella och interkulturella perspektivet är viktigt, både för konstnärlig utveckling och relevans." I planen lyfts värdet av internationellt och interregionalt arbete fram och kulturell mångfald ses som en resurs för att utveckla regionen. För att i ännu högre grad knyta de kulturplanen till Agenda 2030 är det bra att även mer tydligt identifiera åtgärder som bidrar till att synliggöra den påverkan som Skåne kan ha på andra länders möjligheter att uppnå de globala målen och vilken roll som kulturen kan ha för en sådan ambition (Exempelvis att genom kulturen stärka demokratin)

I de övergripande delarna av kulturplanen beskrivs att den ska flytta fram positionerna när det gäller att skapa goda förutsättningar för ett rikt och inkluderande kulturliv som bidrar till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar samhällsutveckling vilket bidrar till principen om *integrering och odelbarhet*. Även om de tre dimensionerna av hållbar utveckling beskrivs i de övergripande delarna så är det breda perspektivet inte närvarande i de mer konkreta delarna av planen. Genom att exempelvis mer tydligt innefatta åtgärder för att öka kunskapen och medvetenheten om miljö- och klimatfrågorna (som rör flera delmål i Agenda 2030) skulle kulturplanen mer tydligt kunna bidra till Agenda 2030 och de globala målen.

Principen om att *ingen ska lämnas utanför* finns med i kulturplanen genom att frågor som rör kunskap, jämlikhet och inkludering genomgående har en framträdande roll i de prioriterade områdena. Det finns dock utrymme att i planen mer tydligt lyfta jämställdhetsperspektivet som i hög grad saknas. Kulturens kopplingar till hälsa och inkomst (som förutsättning för att ta del av kultur) omnämns men skulle kunna utgöra områden som bidrar till att planen i ännu högre grad kan bidra till Agenda 2030.

REGIONAL STRATEGI FÖR LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR KOMPETENSFÖRSÖRJNING I SKÅNE

Den regionala strategin för långsiktigt hållbar kompetensförsörjning ska bidra till att Skåne ska vara en region med långsiktigt hållbar tillväxt och hög sysselsättningsgrad. Detta genom att förbättra matchningen på arbetsmarknaden och bygga en stark utbildningsregion. Ramboll bedömer att strategin framför allt bidrar till de globala mål som rör utbildning (mål 4) och anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (mål 8) men även andra mål som rör jämställdhet, jämlikhet och partnerskap.

Partnerskapet är framträdande i strategin. Den har tagits fram av den regionala kompetensplattformen i Skåne som består av Arbetsförmedlingen, Kommunförbundet Skåne, Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne samt Lärosäten Syd. Syftet är att skapa en gemensam bild av de utmaningar regionen står inför och att utifrån dem formulera mål och gemensamma satsningar. Strategin består av tre prioriterade områden som är tvärssektoriella och som förutsätter samverkan mellan olika aktörer. Vid sidan av offentliga aktörer betonar strategin vikten av den idéburna sektorn och folkbildningen som viktiga kanaler för att nå individer som kan vara svåra att nå med ordinarie arbetsmarknadsåtgärder.

Universalitetsprincipen ingår till viss del i strategin. Strategin utgår från situationen i Skåne men belyser att det finns globala skeenden med olika förändringar och utmaningar (till exempel global konkurrens, teknologisk utveckling, demografi, energi- och klimat och digitalisering) som "ställer stora krav på vår förmåga till omställning, förnyelse, kvalitet och flexibilitet".

Strategin har däremot inte ett *integrerat och odelbart* perspektiv på hållbar utveckling vilket också påverkar *universalitetsprincipen*. Endast sex av de globala målen har kopplingar till strategin och de globala målen som berör miljö- och klimatfrågor omnämns inte alls. En sådan koppling är möjlig eftersom omställningen till ett hållbart samhälle innebär att ny kunskap och fler och nya kompetenser behövs inom olika hållbarhetsdimensioner för att hantera de förändringar som sker i samhället. Det finns delmål i Agenda 2030 som rör ökad kunskap och medvetenhet som på olika sätt skulle kunna stärka detta perspektiv i strategin.

Det finns en stor potential att i strategin föra in ett bredare hållbarhetsperspektiv, inom fler mål än inom miljö- och klimatområdet. Exempelvis mål 11 som rör hållbara städer och samhällen och som är grundläggande för att det finns en fungerande regional infrastruktur för utbildning och arbetsmarknad. Mål 3 som rör hälsa kan vara ett viktigt mål eftersom en god och jämlik hälsa i befolkningen inte bara är en förutsättning för utbildning och arbete utan också bidrar till hållbar utveckling och tillväxt i stort.

Principen om att *ingen ska lämnas utanför* lyfts fram i hög grad. Strategin betonar partnerskap, jämställdhet och jämlikhet som viktiga delar av genomförandet av strategin. Sammantaget innebär detta att strategin även bidrar till att stärka den regionala utvecklingsstrategin ambitioner inom flera områden inte minst inom utbildnings- och arbetsmarknadsfrågorna men även när det gäller ökad jämställdhet, jämlikhet, och partnerskap.

STRATEGI FÖR ETT HÅLLBART TRANSPORTSYSTEM I SKÅNE 2050

Syftet med strategin är att fastställa en övergripande plan för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling inom Skåne. I strategin beskrivs att "Skåne står inför många utmaningar och möjligheter. Ett attraktivt, tillgängligt, hållbart och pålitligt transportsystem möjliggör för boende, verksamma och besökare att resa och uppleva

Skåne”. I strategin ingår en strategisk inriktning samt ett antal prioriterade insatsområden som i analyserna visar i olika grad kan kopplas till sammanlagt elva av de 17 globala målen, i synnerhet de mål som på olika sätt knyter an till transportsystem (Exempelvis mål 11 hållbara städer och samhällen). Strategin bidrar även till visionsmål 3 (Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer) i RUS och bedöms stärka bidraget till uppfyllandet av flera globala mål i Agenda 2030.

Genomförandet av Agenda 2030 handlar till stor del om att agera i *partnerskap*. Det är svårt att värdera om och på vilket sätt som partnerskapet med olika samhällsaktörer utgjort del av processen som lett fram till strategins inriktning eftersom en sådan process inte tydligt beskrivs i strategin. Det framgår inte heller på vilket sätt olika samhällsaktörer ingår som del i genomförandet av strategin. Olika offentliga aktörer har olika ansvar och roller för transportsystemets utformande. Dialog och samverkan med medborgare och olika samhällsaktörer bör också vara en viktig del för att föra in olika aspekter och ta in synpunkter som kan prägla transportsystemets inriktning.

Universalitetsprincipen berörs genom att strategin beskriver hur Skåne genom sina regionala förutsättningar inom transportsystemet kan bidra till att uppnå Agenda 2030 och de globala målen samt andra relevanta globala och nationella mål. Det saknas dock en konkretisering eftersom den globala påverkan som transportsystemet medför utanför Skånes gränser inte tas upp på ett tydligt sätt i strategin.

Genom att knyta an till fler aspekter av hållbar utveckling så skulle strategin i ännu högre grad kunna bidra till Agenda 2030 och de globala målen. Exempelvis så är globala mål som rör hav (mål 14) och biologisk mångfald (mål 15) frånvarande eller nedtonade trots att de i högsta grad påverkas av transportsystemets utformning.

Strategin har till viss del ett *integrerat och odelbart* perspektiv eftersom den berör ett större antal mål i Agenda 2030 som knyter an transportsystemets koppling till social, ekonomisk och miljömässig hållbar utveckling (exempelvis hälsa, arbete/tillväxt, klimat). Det saknas däremot ett integrerat hållbarhetsperspektiv i konkretiseringen av strategin, exempelvis kopplingen till den sociala dimensionen av hållbar utveckling.

Principen att *”ingen ska lämnas utanför”* är nedtonad. Den strategiska inriktningen och de prioriterade insatsområdena saknar ett jämställdhetsperspektiv och innefattar endast i liten utsträckning ett jämlikhetsperspektiv. Eftersom kvinnor och män nyttjar transportsystemet på olika sätt kan därför jämställdhetsintegrering för ett hållbart och inkluderande transportsystem i högre grad bidra till Agenda 2030 och de globala målen.

3.2 Kopplingar mellan områdesstrategierna och de globala målen

OM MAPPNINGEN

I de sex områdesstrategierna finns flera kopplingar till de globala målen. Med kopplingar avses målbilder och uttryckta ambitioner som relaterar de globala målen, eller tar hänsyn till de hållbarhetsaspekter målen representerar. Mappningen utgör *inte* en bedömning av huruvida strategin *borde* ha kopplingar till ett eller flera globala mål i Agenda 2030.

I figur 3 framgår om, samt i vilken grad, respektive områdesstrategi har kopplingar till de globala målen.

En **rödfärgad ruta** innebär att Ramboll bedömer att det inte finns någon koppling mellan strategin och det globala målet.

En **gulfärgad ruta** innebär att det finns kopplingar men att dessa är nedtonande och inte framgår tydligt i strategin.

En **ljusgrön ruta** innebär att det finns vissa tydliga kopplingar mellan strategin och det globala målet

En **klargrön ruta** innebär att kopplingarna mellan strategin och det globala målet är tydliga.

	RUS	Innova- tion	Klimat & energi	Region- plan	Kultur	Kompe- tens	Trans- port
1 INGEN FATTIGDOM 	Nedtonat	Nej	Nej	Nedtonat	Nedtonat	Nej	Nej
2 INGEN HUNGER 	Ja, i viss grad	Ja	Ja	Nedtonat	Nej	Nej	Nej
3 HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE 	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Nedtonat	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Nej	Ja, i viss grad
4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA 	Ja	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Nedtonat	Ja	Ja	Nedtonat
5 JÄMSTÄLLHET 	Nedtonat	Nej	Nej	Nej	Nedtonat	Ja, i viss grad	Nej
6 RENT VATTEN OCH SANITET 	Ja	Nedtonat	Nedtonat	Ja	Nej	Nej	Nej
7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA 	Ja	Nedtonat	Ja	Nedtonat	Nej	Nej	Ja, i viss grad
8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT 	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja, i viss grad	Ja	Ja, i viss grad
9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR 	Ja	Ja	Ja	Ja, i viss grad	Nedtonat	Nedtonat	Ja, i viss grad
10 MINSKAD OJÄMLIKHET 	Ja, i viss grad	Nej	Nedtonat	Ja	Ja	Ja	Ja

11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN	Ja	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Ja	Ja, i viss grad	Nej	Ja
12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja
13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA	Ja	Nedtonat	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja, i viss grad
14 HAV OCH MARINA RESURSER	Ja	Nedtonat	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej
15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFOLD	Ja	Nedtonat	Nedtonat	Ja	Nej	Nej	Nedtonat
16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN	Nedtonat	Nej	Nej	Ja, i viss grad	Ja, i viss grad	Nej	Nedtonat
17 BENÄMNFÖRÄNDRING OCH GLOBALT PARTNERSKAP	Ja	Ja, i viss grad	Nedtonat	Ja, i viss grad	Ja	Ja, i viss grad	Nej

Figur 3. De globala målen och kopplingar till RUS och områdesstrategierna

MÅL SOM ÄR FRAMTRÄDANDE, NEDTONADE ELLER SOM HELT SAKNAS

Det finns ett antal globala mål som är framträdande. Att målen är framträdande innebär att de framkommer tydligt i olika delar av respektive områdesstrategi och berör flera av de delmål som ingår i det globala målet. Det finns också mål som endast förekommer i liten utsträckning och på motsvarande sätt är nedtonade i strategin. Det finns även globala mål som saknas i strategierna.

SKÅNES INNOVATIONSSTRATEGI FÖR HÅLLBAR TILLVÄXT

Framträdande mål

Mål 8 som handlar om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt är ett mycket framträdande globalt mål i strategin. Delmål 8.1 handlar om ekonomisk tillväxt och delmål 8.2 handlar om att främja ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk innovation och uppgradering. Dessa delmål är mycket framträdande i strategin. Mål 9, 11 och 12 är också framträdande i innovationsstrategin. Dessa globala mål, inklusive mål 8, är mål som i hög grad rör företagande, forskning och innovation. Dessutom innehåller strategin skrivningar som reflekterar mål 17 (partnerskap), särskilt 17.17 som handlar om att uppmuntra effektiva partnerskap.

Mål som är nedtonade eller saknas

Mål 1, 5, 10 och 16 reflekteras överhuvudtaget inte i strategin. Det finns en avsaknad av mål 1 (ingen fattigdom), mål 5 (jämskilldhet) och mål 10 (jämlighet), vilket är en svaghet i förhållande till agendans princip om att "Ingen lämnas utanför". Strategin innehåller i låg grad ekosystem (mål 14 och 15), rent vatten och sanitet (mål 6) och hållbar energi (mål 7). Dessa mål benämns inte särskilt tydligt och kan stå i konflikt med strategins mål om en hållbar tillväxt.

Det saknas i strategin integration av de globala målen i strategins plan för lärande och uppföljning. Strategin har inte fokus på global påverkan (mål 17) utan snarare hur det globala kan nyttjas för omställning och tillväxt i Skåne. Den globala kontexten återfinns i form av diskussion om hur omvärlden kan bidra till tillväxt för Skåne. Strategin lyfter dock gränsöverskridande partnerskap i Öresundsregionen.

KLIMAT- OCH ENERGISTRATEGI FÖR SKÅNE

Framträdande mål

Mål 13 (klimatförändringar) är framträdande i strategin, likaså mål 7 (energi), 8 (anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt), 9 (industri, innovation och infrastruktur), 11 (hållbara samhällen) och 12 (hållbar konsumtion och produktion). Strategin lyfter även utbildningsmål gällande klimat och miljö, exempelvis 4.7 som handlar om att främja utbildning för hållbar utveckling och globalt medborgarskap. Även andra mål som är kopplade till utbildning för hållbar livsstil, bland annat 12.8, är framträdande. Delmål 12.8 handlar om att öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar, vilket i strategin uttrycks vara en ambition i Region Skåne. Exempelvis, i strategins mål om minskade utsläpp, lyfts livsstilsförändring som en möjliggörare.

Mål som är nedtonade eller saknas

Mål 5 (jämskilldhet) saknas i strategin och mål 10 (jämlighet) är nedtonat. I flera av skrivningarna som har kopplingar till de globala målen och Agenda 2030, saknas aspekter som gäller inkludering. Inkludering är relevant i en klimat- och energistrategi eftersom det påverkar möjligheten att uppnå ett klimatneutralt samhälle – både som hinder och möjliggörare. Förutsättningar för att i fattigdom (mål 1) leva klimatsmart omnämns inte i strategin. Strategin beskriver inte heller kring hur ekosystem på land och i hav (mål 14 och 15) påverkas av en omställning till hållbar energi. I strategin framgår inte hänsynstagande till klimatomställningens påverkan på ekosystem, eller hur den typen av påverkan kan hanteras.

REGIONPLAN FÖR SKÅNE 2022-2040

Framträdande mål

Mål 7 till 9, samt 11 till 13, är framträdande i Regionplanen. Av naturliga skäl är mål 11 särskilt framträdande, eftersom mål 11 handlar om smarta, hållbara städer. Delmål 11.A handlar om att främja nationell och regional utvecklingsplanering, vilket strategin i högsta grad gör. Delmålet innebär främjande av positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden. I strategin framgår att Region Skåne tillsammans med andra aktörer i Skåne, ämnar utöka sammankopplingar mellan områden genom satsningar på utbyggnaden av en ny stambana. På flera ställen finns även tydliga kopplingar till delmål 11.7, som handlar om att skapa säkra och inkluderande grönområden för alla. Samhällsplaneringen beskrivs som avgörande för klimatutvecklingen (mål 13). I strategin beskriver Region Skåne hur samhällsplaneringens klimatpåverkan ska minskas genom effektiv resursanvändning och

tillvaratagande av investeringar i kollektivtrafiken.

Mål som är nedtonade eller saknas

Strategin saknar tydliga kopplingar till jämställdhets- och jämlikhetsmålen (mål 5 respektive mål 10) samt målet om globalt partnerskap (mål 17). Regionplanens globala påverkan beskrivs inte, utöver i termer av klimatpåverkan.

REGIONAL KULTURPLAN FÖR SKÅNE 2021-2024

Framträdande mål

Mål 4 (utbildning), 8 (arbetsvillkor och tillväxt), 10 (jämlikhet) och 16 (fredliga och inkluderande samhällen) är framträdande i den regionala kulturplanen. Strategin gör kopplingar till mål 16 (fredliga och inkluderande samhällen), genom att beskriva tillgängliggörandet av kultur som en demokratisk rättighet att värna. Ambitionen är att skapa inkluderande kulturinstitutioner. Det finns ett fokus på sociala frågor, exempelvis minskad ojämlikhet. Kulturplanen lyfter mål om att förbättra villkoren för personer med funktionsvariationer och äldre. Bland annat ska regionen arbeta för att öka tillgängligheten till språk, kultur, konst med mera. Ökad tillgänglighet beskrivs som särskilt viktigt för de personer som inte kan ta del av digitaliseringen i lika hög grad som majoriteten av invånarna.

Mål som är nedtonade eller saknas

Strategin har en avsaknad av miljö- och klimatmål, exempelvis mål 13 om att bekämpa klimatförändringar och mål 14 och 15 om ekosystem. Miljö- och klimatfrågor skulle kunna lyftas in i form av kunskaps- och medvetandehöjande åtgärder inom kulturverksamheter. Sådana åtgärder skulle medföra kopplingar till, exempelvis, mål 4.7, 12.8 och 13.3, som handlar om att främja utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar. Utöver miljö- och klimatmål är mål 1 och 5 om fattigdom respektive jämställdhet, nedtonade.

REGIONAL STRATEGI FÖR LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR KOMPETENSFÖRSÖRJNING I SKÅNE

Framträdande mål

Mål 4 (utbildning) och arbetsmarknad (mål 8) är framträdande. I strategin kopplar även till mål 5 (jämställdhet) och mål 10 (jämlikhet). Det finns kopplingar till Delmål 5.1, som handlar om att utrota diskriminering av kvinnor och flickor. I strategin framgår att Region Skåne ska göra insatser som motverkar diskriminering på arbetsmarknaden. Det finns även ett starkt fokus på samverkan (mål 17). Insatser görs gemensamt med andra aktörer inom Kompetenssamverkan Skåne (KoSS), samverkansgruppen som har tagits fram strategin.

Mål som är nedtonade eller saknas

Strategin saknar kopplingar mellan klimat/grön omställning och hur det påverkar kompetensförsörjningen. Strategin omnämner i låg grad klimatomställningen (kopplat till mål 13) och dess konsekvens för framtidens kompetensförsörjning. Den nämner inte heller den betydelse som utbildning (mål 4) och arbete (mål 8) har för andra faktorer som, bland annat, inkomst (mål 1), hälsa (mål 3) och inkludering (mål 16) i samhället. Infrastruktur (mål 9) och hållbara städer och samhällen (mål 11) omnämns inte, vilket kan innebära en svaghet eftersom utveckling inom dessa områden kan ha mycket stor påverkan på den regionala arbetsmarknaden. Strategin lyfter inte särskilt de förutsättningar som behövs för att inneha ett arbete eller konsekvenser av arbete, exempelvis mål 1, 3, 11, 16 eller vikten av framtida (och nutida) kompetenser samt yrken inom hållbar utveckling m.m. Det finns möjlighet att utveckla framtida revideringar av

strategin i förhållande till mål 4, 12 och 13. I strategin saknas exempelvis skrivning som reflekterar delmål 4.7, 12.8 och 13.3 som är relaterade till kunskap kring hållbar utveckling.

STRATEGI FÖR ETT HÅLLBART TRANSPORTSYSTEM I SKÅNE 2050

Framträdande mål

Transportstrategin innehåller ett fokus på mål 3 (hälsa) och mål 9 (industri, innovationer och infrastruktur), 11 (hållbara städer) och 12 (hållbar konsumtion och produktion). Mål 3 (god hälsa) är mycket väl integrerat i strategin, vid sidan av de globala mål som mer direkt berör transport. Det finns genomgående hälsorelaterade ambitioner, bland annat satsningar på ökad trafiksäkerhet och främjande av folkhälsan genom utbyggnad av cykelleder. I satsningar på ökad trafiksäkerhet finns en tydlig koppling till det globala delmålet 3.6, som handlar om att minska antalet dödsfall och skador i vägtrafiken. Transportstrategin innehåller även tydliga kopplingar till de globala målen om hållbar innovation och infrastruktur (mål 9), hållbara städer (mål 11), samt hållbar konsumtion och produktion (mål 12).

Mål som är nedtonade eller saknas

Strategin saknar kopplingar till jämlikhet (mål 10). Det framgår inte heller några kopplingar till jämställdhet (mål 5). Mål 14 och 15 rörande ekosystem i hav och på land kan lyftas mer tydligt. Mål 14 saknas helt och mål 15 är nedtonat i strategin. Även mål 17 saknas, och samverkan trots vikten av partnerskap när det gäller transport, eftersom många olika aktörer är inblandade i transportflöden. Mål 4 kring utbildning och kunskapsfrågor kring hållbar utveckling är nedtonad, trots att transportsektorn är en av sektorerna i samhället med störst behov av en hållbar omställning.

4. Kopplingar mellan Agenda 2030, den regionala utvecklingsstrategin och områdesstrategierna

Figur 4. Kopplingar mellan Agenda 2030 och RUS samt områdesstrategier

4.1 Befintliga synergier och outnyttjad potential mellan RUS och områdesstrategierna utifrån Agenda 2030

I detta kapitel beskrivs om och i så fall hur respektive områdesstrategi bidrar till att stärka eller försvaga kopplingen mellan RUS och Agenda 2030 och de globala målen.

Det är i tolkningen av resultatet från denna analys viktigt att beakta att RUS och de olika områdesstrategierna har tagits fram av olika regionala utvecklingsaktörer och under olika tidsperioder, varav de flesta områdesstrategierna togs fram innan den senaste revideringen av RUS.

Ramboll har i analysen hittills bedömt att vision och visionsmålen i RUS bidrar till samtliga globala mål i Agenda 2030 och att det finns områden där RUS bidrar i högre grad och att det finns områden som skulle kunna stärkas för att ytterligare bidra till Agenda 2030 och de globala målen. Därutöver har de sex områdesstrategierna analyserats, och som visar att dessa i olika grad till bidrar till Agenda 2030 och de globala målen.

Eftersom områdesstrategierna ska bidra till att uppfylla visionen och visionsmålen i RUS har Ramboll analyserat om och i så fall hur respektive områdesstrategi bidrar till att stärka eller försvaga de kopplingar som enligt analysen finns mellan RUS och Agenda 2030 och de globala målen. Dessa kopplingar beskrivs i figur 4. Analysen har även innefattat om det i områdesstrategierna utifrån Agenda 2030 finns en outnyttjad potential att ytterligare stärka hållbarhetsperspektivet i den regionala utvecklingen i Skåne.

Med *förstärker* syftar Ramboll på att de globala målen som kopplar till RUS i hög grad återfinns i områdesstrategierna, vilket skapar bättre förutsättningar för att RUS bidrag till agendan ska kunna förverkligas.

Med *försvagar* syftar Ramboll på att de globala målen som kopplar till RUS men inte återfinns i områdesstrategierna. I dessa fall uttrycker Ramboll i texten att områdesstrategierna försvagar RUS bidrag till de globala målen.

Med *outnyttjad potential* avser Ramboll att belysa om avsaknaden av ett eller flera globala mål i en områdesstrategi innebär att det finns möjliga synergier som inte nyttjas. Beroende på vilken strategi och mål det rör sig om, kan avsaknad av ett eller flera globala mål vara mer eller mindre relevant för att vara en outnyttjad potential.

Om klimat- och energistrategin exempelvis hade inkluderat ett resonemang om de socioekonomiska förutsättningarna som kan vara relevanta när det gäller införande av förnyelsebara energikällor hade det inneburit att strategin hade *förstärkt* den regionala utvecklingens bidrag till Agenda 2030 eftersom Ramboll i sin analys visat att mål 1 (ingen fattigdom) är ett nedtonat mål i RUS.

Ett annat exempel handlar om den regionala strategin för långsiktigt hållbar kompetensförsörjning i Skåne som med ett resonemang kring de framtida kompetenser som kan vara viktiga för omställningen av samhället och som berör mål 12 (hållbar konsumtion och produktion) och mål 13 (klimatförändringarna) hade bidragit till att *förstärka* RUS visionsmål och den regionala utvecklingens bidrag till Agenda 2030.

BEFINTLIGA SYNERGIER

Analysen pekar på att mål 4, 8, 9 och 11 är globala mål som är framträdande i RUS och i flera av områdesstrategierna. Det finns flera befintliga synergier mellan RUS och

områdesstrategierna när det gäller dessa mål. Mål 4, 8 och 9 är närvarande (framträdande eller nedtonande) i RUS och i alla områdesstrategier. Mål 11 är framträdande i RUS och i fem av sex områdesstrategier. Ramboll bedömer att det finns en outnyttjad potential till synergier om den regionala kompetensförsörjningsstrategin också hade omfattat mål 11.

I vissa fall *förstärker* områdesstrategierna RUS mål och ambitioner. Exempelvis, är mål 6 framträdande i Regionplanen, vilket förstärker RUS bidrag till Agenda 2030 och till mål 6 (Rent vatten och sanitet).

I andra fall *försvagar* områdesstrategierna ambitionerna i RUS. Exempelvis uttrycker RUS en hög ambition att främja välmående ekosystem i hav och på land (mål 14 och 15). Denna ambition beskrivs inte lika tydligt och omfattande i någon av områdesstrategierna, vid sidan av regionplanen. Ett annat exempel är att mål 5 som rör jämställdhet som är ett nedtonat mål i RUS kan *försvagas* ytterligare eftersom målet är nedtonat eller saknas helt i alla områdesstrategier förutom kompetensförsörjningsstrategin och kulturplanen.

OUTNYTTJAD POTENTIAL

Ramboll bedömer att mål 1, 5, 12, 13, och 16 är de mål där det finns mest *outnyttjad potential* att skapa synergier mellan RUS och områdesstrategierna för att de i högre grad ska bidra till Agenda 2030 och de globala målen.

Exempelvis mål 5 som rör jämställdhet som är ett mål som är nedtonat eller saknas i såväl RUS som i de flesta områdesstrategierna (med undantag för kompetensförsörjningsstrategin). Att stärka jämställdhetsperspektivet i alla strategier skulle förstärka regionens bidrag till Agenda 2030 och globala målen

Ett annat exempel är Mål 12 som rör hållbar konsumtion och produktion som är framträdande i såväl den regionala utvecklingsstrategin som i flera av områdesstrategierna. Ett sätt att ytterligare förstärka den regionala utvecklingens bidrag ytterligare kan vara att koppla målet tydligare till kulturplanen, där fokus hade kunnat ligga på kulturens roll när det gäller kunskap- och medvetenhöjande åtgärder kring hållbar utveckling.

4.2 Kartläggning av områdesstrategiernas påverkan på RUS bidrag till de globala målen

Nedan följer en kartläggning av hur respektive områdesstrategi bidrar till att stärka eller försvaga RUS koppling till Agenda 2030 och de globala målen och om det finns någon outnyttjad potential som kan beaktas i det fortsatta arbetet.

INNOVATIONSSTRATEGIN

Innovationsstrategin förstärker RUS bidrag i hög grad, i synnerhet genom att bidra till RUS visionsmål 2 som uttalar att Skånes ska vara en hållbar tillväxtmotor. Innovationsstrategin försvagar särskilt RUS bidrag till målen som berör social hållbarhet, bland annat mål 5 och 10 om jämställdhet och jämlikhet, där det finns stor potential att utveckla strategin i syfte att i högre grad bidra till RUS ambition om hållbar utveckling och Agenda 2030.

- Förstärker RUS bidrag till de globala målen 2, 3, 4, 8, 9, 11, 12, 15 och 17.
- Försvagar RUS bidrag till de globala målen 6, 7, 13, 14 och 15.

- Det finns en outnyttjad potential att bidra till RUS ambitioner att bidra till de globala målen 1, 5, 10 och 16

KLIMAT OCH ENERGISTRATEGIN

Klimat och energistrategin förstärker RUS bidrag till Agenda 2030, främst genom att bidra till RUS visionsmål 4 som beskriver att Skåne ska ha en god miljö och en hållbar resursanvändning. Det finns outnyttjad potential att i högre grad förstärka RUS bidrag till agendan genom att inkludera perspektiv gällande fattigdom (mål 1) och individers socioekonomiska möjligheter relaterade till klimatvänlig konsumtion.

- Förstärker RUS bidrag till mål: 2, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13.
- Försvagar RUS bidrag till mål: 3, 6, 10, 14, 15, 17.
- Outnyttjad potential att förstärka RUS bidrag till mål 1.

REGIONPLANEN

Regionplanen bidrar särskilt till visionsmål 3 i RUS som beskriver att Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer. Regionplanen kan förstärka RUS bidrag till Agenda 2030 genom att inkludera jämställdhetsperspektiv (mål 5).

- Förstärker RUS bidrag till mål: 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 och 17.
- Försvagar RUS bidrag till mål 1, 2 och 4.
- Outnyttjad potential att förstärka RUS bidrag till mål 5.

KULTURPLANEN

Kulturplanen förstärker RUS bidrag till Agenda 2030 genom att i hög grad bidra till visionsmål 1 om att Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet. Skåne vill använda kulturen som verktyg för ett inkluderande samhälle (mål 10). Det finns potential att stärka RUS bidrag till agendan och hållbar utveckling ytterligare genom att i områdesstrategin stärka kopplingar till, bland annat, hur kultur kan bidra till medvetandegörande för att motverka klimatförändringar (mål 13).

- Förstärker RUS bidrag till mål 4, 8, 10, 11, 16, 17.
- Försvagar RUS bidrag till mål 1, 3 och 9.
- Outnyttjad potential att förstärka RUS bidrag till mål 5, 12, 13 och 15.

Kulturplanen skulle kunna uttala mål om att arbeta med normbrytande insatser, och kan på så sätt bidra till fler av delmålen genom att belysa jämställdhetsfrågor med hjälp av kultur. Exempel på insatser skulle kunna vara kulturaktiviteter som belyser sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, som då bidrar till delmål 5.6 (Allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter).

KOMPETENSFÖRSÖRJNINGSTRATEGIN

Kompetensförsörjningsstrategin förstärker RUS bidrag till mål 5 i Agendan 2030, som handlar om jämställdhet. Strategin skulle kunna stärka RUS bidrag till agendan ytterligare

genom att, bland annat, inkludera tydligare skrivningar om hur kompetensförsörjning kan bidra till utvecklingen av smarta, hållbara städer (mål 11).

- Förstärker RUS bidrag till mål 4, 5, 8, 10 och 17.
- Försvagar RUS bidrag till mål 9.
- Outnyttjad potential att förstärka RUS bidrag till mål 1, 3, 11, 12, 13 och 16.

TRANSPORTSTRATEGIN

Transportstrategin förstärker RUS bidrag till Agenda 2030 genom att bidra till visionsmål 3 i RUS, som handlar om att Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer. Exempelvis genom att stärka tillgänglighet (mål 10) och binda samman Skåne. Satsningar på minskade utsläpp (mål 13) bidrar även positivt till RUS ambitioner om att motverka klimatförändringarna. Transportstrategin skulle kunna stärka RUS bidrag till agendan ytterligare genom, exempelvis, i strategin tydliggöra planerad hantering av utsläpp från marina transporter och hur detta påverkar havets ekosystem (mål 14).

- Förstärker RUS bidrag till mål 3, 7, 9, 10, 11, 12 och 13.
- Försvagar RUS bidrag till mål: 4, 8, 15 och 16.
- Outnyttjad potential att förstärka RUS bidrag till mål 5, 14 och 17.

5. Slutsatser och rekommendationer för det fortsatta arbetet

I detta kapitel presenterar Ramboll slutsatser med rekommendationer för att den regionala utvecklingen i Skåne i ännu högre grad kan bidra till Agenda 2030 och de globala målen. Slutsatserna och rekommendationerna utgår från resultat från den målanalys som genomförts av RUS och sex områdesstrategier i Region Skåne. En överblick av RUS och områdesstrategiernas bidrag till agendan visualiseras i figur 4. En detaljerad beskrivning av tolkning av figuren finns i avsnitt 4.1.

5.1 Slutsatser

Agenda 2030 är världens färdplan för hållbar utveckling. Målet är att uppnå en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Målen ska vara *integrerade och odelbara* vilket innebär att framgång krävs inom alla områden för att målen ska uppnås. Det är en viktig princip för genomförandet.

Utifrån de strategier som har analyserat (RUS och sex områdesstrategier) så drar Ramboll slutsatsen att den regionala utvecklingen i Skåne län har goda förutsättningar att i hög grad bidra till Agenda 2030, förutsatt att strategierna realiseras i praktiken. Det finns också ett antal områden som ytterligare kan stärkas i strategierna.

De flesta övergripande målbeskrivningar för RUS och flera av områdesstrategierna belyser olika dimensioner av hållbar utveckling. I vissa av strategierna beskrivs kopplingar till Agenda 2030 och de globala målen. RUS och områdesstrategiernas samlade mål och ambitioner är kopplade till alla 17 globala mål, i synnerhet till de globala mål (och delmål) som rör utbildning, arbete och tillväxt, infrastruktur, samhällsplanering samt energi- och klimatområdena. Den ekonomiska dimensionen av hållbar utveckling är genom ett uttalat tillväxtperspektiv synliggjord i RUS och i vissa av områdesstrategierna.

Den miljömässiga dimensionen av hållbar utveckling ingår i RUS och i de flesta av områdesstrategierna. De globala mål som rör hållbar konsumtion och klimatförändringar är generellt sett mer framträdande än de globala mål som belyser ekosystem och biologisk mångfald i hav och på land. Det finns en del målkonflikter som rör användning av mark, tillväxt och dess konsekvenser för den miljömässiga dimensionen av hållbar utveckling som kan lyftas fram mer tydligt. I synnerhet saknas i vissa fall en problematisering av de konsekvenser som strategierna får för ekosystemen och den biologiska mångfalden i hav och på land.

Den sociala hållbarhetsdimensionen av hållbar utveckling och principen att *"ingen ska lämnas utanför"* ingår i RUS och utgör del i vissa av områdesstrategier. Det finns däremot utrymme att inkludera social hållbarhet som del av flera visionsmål i RUS och att dessa aspekter ingår mer konkret i de prioriteringar som uttrycks i områdesstrategiernas mål och ambitioner. Jämställdhetsperspektivet och mål 5 (jämställdhet) är generellt sett nedtonat i det regionala utvecklingsarbetet. Även andra globala mål som rör jämlikhet och inkludering är mål som mer tydligt kan lyftas fram eftersom det är mål som enligt "SDG syneriges" bidrar positivt till alla globala mål.

Agenda 2030 är *universell* och riktar sig till alla världens länder. Det finns ett gemensamt ansvar för agendans genomförande där de regionala utvecklingsaktörerna i Skånes har ett ansvar. Eftersom RUS och områdesstrategierna i hög utsträckning utgår från de behov och förutsättningar som finns i Skåne och på olika sätt lyfter värdet av globalt samarbete så är det strategier som till viss del är i enlighet med *universalitetsprincipen* och därmed bidrar till att uppfylla Agenda 2030 och de globala målen. Däremot lyfter strategierna endast i lägre grad den påverkan som de regionala utvecklingsaktörerna har för omvärldens möjligheter att bidra till Agenda 2030 och de globala målen. Det kan exempelvis handla om påverkan på utsläpp av växthusgaser och tillgodoseende av de mänskliga rättigheterna.

När det gäller relationen mellan RUS och områdesstrategierna så visar analysen att områdesstrategierna generellt sett har mycket goda förutsättningar att stärka hållbarhetsperspektivet i de mål och ambitioner som uttrycks i flera av visionsmålen i RUS. Det finns dock i vissa fall utrymme till förbättringar då det finns några exempel på områdesstrategier vars mål och prioriteringar försvagar vissa av de hållbarhetsambitioner som uttalas i visionsmålen. Det finns också en hel del målkonflikter och synergier i RUS mellan olika dimensioner av hållbar utveckling (markanvändning, tillväxt och social hållbarhet) som inte alltid kommer till upp till ytan i RUS och som endast till viss del hanteras i områdesstrategierna.

Till sist kan Ramboll konstatera att RUS och flera av områdesstrategierna i mycket hög grad kännetecknas av samarbete, samverkan och samordning. *Partnerskapet* är ett mål och ett medel för den regionala utvecklingen och som därför i hög grad sannolikt bidrar till Agenda 2030 och de globala målen. Partnerskapet är grundläggande för hållbar utveckling och för regional utveckling och bör därför även fortsättningsvis vara en integrerad del av samtliga områdesstrategier.

5.2 Rekommendationer

LIKSTÄLL ARBETET FÖR HÅLLBAR UTVECKLING MED ARBETET ATT BIDRA TILL AGENDA 2030

Agenda 2030 medför ett gemensamt språk gällande hållbar utveckling. Agendan är en globalt överenskommen konkretisering av vad en hållbar värld innebär. Därav bör hållbar utveckling likställas med Agenda 2030 på global, nationell, regional och lokal nivå. Ett av Region Skånes övergripande mål är "Hållbar utveckling i hela Skåne" och RUS och flera områdesstrategierna har mål som uttalat ska bidra till Agenda 2030 och de globala målen. Regionala mål för hållbar utveckling som likställs med att målen ska bidra till Agenda 2030 bidrar till att skapa goda förutsättningar för att tillsammans med andra regionen och på egen hand bidra till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

För att den regionala utvecklingen i högre grad ska bidra till Agenda 2030 och hållbar utveckling är därför rekommendationen att det i regionens övergripande styrdokument framgår att regionens övergripande mål om Hållbar utveckling i hela Skåne är ett mål som ska bidra till Agenda 2030 och de globala målen. Ett sådant mål skulle innebära att Region Skåne på motsvarande sätt som de regionala utvecklingsaktörerna (utifrån målen i RUS) strävar efter att bidra till gemensamma globala mål i sitt arbete med hållbar utveckling.

INTEGRERA OLIKA HÅLLBARHETSDIMENSIONER I DEN REGIONALA UTVECKLINGEN

Det övergripande målet med Agenda 2030 är att uppnå en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Det är dimensioner som idag utgör en naturlig del av den regionala utvecklingen. Rambolls analyser har däremot visat att vissa dimensioner av hållbar utveckling lyfts fram i högre grad än andra och att det finns vissa hållbarhetsfrågor av relevans för regional utveckling som kan synliggöras i högre grad (Till exempel jämställdhet och biologisk mångfald).

För att den regionala utvecklingen i högre grad ska bidra till Agenda 2030 och hållbar utveckling är därför en rekommendation att det framtida revideringar av RUS ingår en nulägesanalys. En sådan analys bör beskriva det faktiska tillståndet och de behov som Skåne har när det gäller sociala, ekonomiska och miljömässiga dimensioner av hållbar utveckling samt de målkonflikter och synergier som kan finnas mellan olika prioriteringar. Ett gott exempel på hur målkonflikter kan synliggöras finns i granskningsversionen av Regionplanen. En nulägesanalys bör också innefatta händelser som sker lokalt, regionalt, nationellt och globalt och som kan påverka den regionala utvecklingens bidrag till hållbar utveckling även efter år 2030.

Det är också Rambolls rekommendation att de mål och strategiska vägval som identifieras i framtida revideringar av RUS och i områdesstrategierna bedöms utifrån de konsekvenser som förslagen innebär för olika dimensioner av hållbar utveckling, olika grupper kvinnor och män, och för den hållbara utvecklingen i Skåne i relation till den hållbara utvecklingen utanför Skånes gränser.

Att genomföra nulägesanalyser och göra konsekvensbedömningar kan vara komplext och kräva särskild kompetens. Det är därför viktigt att löpande genomföra kunskapshöjande åtgärder i organisationen för att förtroendevalda, chefer och medarbetare ska ha goda förutsättningar att analysera och fatta beslut som främjar hållbar utveckling.

INTEGRERERA SOCIAL HÅLLBARHET SOM EN DEL AV DEN REGIONALA UTVECKLINGSPLANERINGEN

Agenda 2030 och de globala målen innefattar flera sociala hållbarområden som handlar om jämställdhet, jämlikhet, hälsa, trygghet och inkludering. Områden som alla i högsta grad är relevanta för uppfyllandet av alla globala målen. RUS belyser flera viktiga sociala hållbarhetsområden i synnerhet inom det första visionsmålet och det finns exempel på områdesstrategier som belyser social hållbarhet som del av mål och prioriteringar. Rambolls analyser visar däremot att det sociala hållbarhetsperspektivet i låg grad ingår som del av flera visionsmål i RUS och i konkretiseringen av flera av områdesstrategiernas mål och ambitioner.

För att den regionala utvecklingen i högre grad ska bidra till Agenda 2030 och hållbar utveckling är en rekommendation därför att en utredning genomförs i syfte att konkretisera inom vilka områden och på vilket sätt som social hållbarhet kan integreras i visionsmål i RUS och i de olika områdesstrategierna samt om det finns skäl att ta fram en särskild områdesstrategi för social hållbarhet. Resultat av utredningen bör ligga till grund för fortlöpande beslut och för framtida revideringar av strategierna.

SÄKERSTÄLL ATT OMRÅDESSTRATEGIERNA STÄRKER RUS MÅL OCH AMBITIONER INOM HÅLLBAR UTVECKLING

RUS visionsmål uttrycker höga ambitioner inom hållbar utveckling. Ambitioner som i flera fall förstärks men i vissa fall försvagas genom de mål och ambitioner som uttrycks i områdesstrategierna. Detta faktum har i flera fall naturliga förklaringar då strategierna har

tagits fram i olika tidsperioder och av olika regionala utvecklingsaktörer. Ibland före de revideringar som har skett av RUS och ibland som en konsekvens av att RUS har reviderats. Det är också svårt att värdera och jämföra områdesstrategierna eftersom upplägg, struktur samt mål och ambitioner beskrivs på olika sätt.

För att den regionala utvecklingen i ännu högre grad ska bidra till Agenda 2030 och de globala målen är det en rekommendation att det finns system för uppföljning som säkerställer att områdesstrategierna bidrar till att förverkliga RUS visionsmål inom hållbar utveckling. Ett exempel på möjlig analys och uppföljningsstruktur kan vara att använda den rapportering som idag kallas "Hur har det gått i Skåne?". I rapporten går det att följa utvecklingen inom olika områden som näringsliv, befolkning, hälsa och miljö. Ett annat sätt för att rikta ljuset mot Agenda 2030 kan vara att göra tematiska uppföljningar inom ramen för denna rapportering.

En rekommendation är därför att de regionala utvecklingsaktörerna kommer överens om hur uppföljning och kommande revideringar av områdesstrategierna dels kan beskriva relationen Agenda 2030 och RUS visionsmål, dels att de kan utgå från en gemensam struktur för hur strategierna beskriver mål och strategiska åtgärder.

STÄRK PARTNERSKAPET: ÖKA INVOLVERINGEN AV ANDRA AKTÖRER I ARBETET MED STRATEGIERNA

Att bidra till Agenda 2030 handlar i hög grad om att samarbeta och samverka över sektorsgränser och landsgränser. Den regionala utvecklingen utgör en mycket god plattform för ett sådant partnerskap. I analyserna av RUS och områdesstrategierna konstateras att partnerskapet utgör en integrerad del av RUS och flera av områdesstrategierna.

För att den regionala utvecklingen i ännu högre grad ska bidra till Agenda 2030 och de globala målen rekommenderas att säkerställa partnerskapets betydelse i arbetet med regional utveckling. Detta genom att i samband med kommande revideringar av RUS och områdesstrategierna säkerställa att regionala utvecklingsaktörer ingår i processen när det gäller framtagandet, genomförandet och även i uppföljningen av strategierna.

ANVÄND ETABLERADE VERKTYG SOM STÖD I ARBETET

Att integrera hållbar utveckling i kommande revideringar av RUS och områdesstrategierna samt i genomförandet och uppföljningen av de olika strategierna kan vara komplext. Det kan finnas behov av tvärssektoriella analyser och att arbetet sker med stöd av nya arbetssätt och samsamarbetsformer. Härvid kan tillgängliga metodverktyg fungera som stöd. Valet av verktyg är avhängigt i vilket sammanhang de ska användas och för vilken funktion. Att använda sig av olika verktyg ska inte utgöra något självändamål, utan väljas med omsorg för att utgöra ett konkret stöd i arbetet. I analysen av RUS och områdesstrategiernas relation till Agenda 2030 och de globala målen har en kombination av tre olika verktyg används och det finns fler för olika ändamål för att på ett konstruktivt sätt integrera hållbar utveckling i ordinarie styrning och ledning.

För att den regionala utvecklingen på ett konstruktivt sätt ska bidra till Agenda 2030 och de globala målen är det en rekommendation att de metoder och verktyg som finns för att integrera hållbar utveckling i styrning och ledning används i regionens löpande arbete med hållbar utveckling och att dessa metoder utgör grund för kommande revideringar av RUS och områdesstrategier. Exempel på några användbara metoder och verktyg finns i bilaga 2 verktyg och metoder.